

Темпус пројекат EQUI-ED „Једнак приступ високом образовању за све“

Координаторки пројекта, доц. др Горани Ђорић

ИЗВЕШТАЈ

о посети пројектног тима Универзитетске библиотеке „Никола Тесла“ из Ниша библиотекама у Београду

Универзитетска библиотека „Никола Тесла“ из Ниша је у оквиру Темпус пројекта EQUI-ED “Једнак приступ високом образовању за све“, добила одређену асистивну технологију која омогућава да корисници оштећеног вида равноправно користе библиотечке услуге које им до сад нису биле доступне.

Са циљем да се упознамо са искуствима колега који већ раде са корисницима оштећеног вида, да на лицу места чујемо који су проблеми и изазови на које у раду наилазе и упознамо се са самом техником функционисања ове технологије, крајем фебруара, двојица колега, Небојша Здравковић, Владимир Мирковић и ја посетили смо Београд.

Првог дана посетили смо Народну библиотеку Србије и у оквиру ње Центар за следе и слабовиде, који воде колегинице Драгана Милуновић и Недељка Ложајић, а другог дана посетили смо специјалну библиотеку Савеза слепих Србије „Др Милан Будимир“, где нас је дочекала колегиница Вијолета Банковић са још неколицином колега.

Колеге су нам на оба места несекично изашле у сусрет и дошли смо до великог броја веома корисних информација.

Ево шта смо сазнали:

- Од услуга корисници најчешће траже скенирање текста и штампање на Брајевом штампачу. При скенирању се често јављају проблеми јер Jaws (Џоз), читач екрана, не препознаје графиконе и слике, а такође му сметају и подвучене књиге. Текст је обично пре давања кориснику потребно додатно сређивати и лекторисати. Највећи део услуга за следе и слабовиде кориснике у Народној библиотеци Србије је бесплатан, а у библиотеци „Др Милан Будимир“ уз симболичну годишњу чланарину.

- За кориснике је такође веома битно успоставити услугу међубиблиотечке позајмице звучних књига, књига на Брајевом писму, као и већ скенираних књига.

Скенирање и међубиблиотечка позајмица спадају у стандардне услуге које пружа Универзитетска библиотека „Никола Тесла“. Како би омогућила позајмљивање одговарајућих публикација и за следе и слабовиде кориснике, библиотека је већ договорила сарадњу са Народном библиотеком Србије, библиотеком „Др Милан

Будимир“, као и са осталим библиотекама у земљи и региону које пружају овакву врсту услуга.

- Наглашено нам је да се корисници не задржавају пуно у читаоницама, већ им се највећи део услуга пружа онлајн и тражене публикације им се шаљу мејлом или поштом. Један од разлога јесте и то што данас свака слепа особа може добити Jaws (Џоз) читач екрана преко ПИО фонда, у оквиру обавезног здравственог осигурања. Када ипак дођу у читаоницу, корисници најчешће траже помоћ при сналажењу на сајтовима.

- Такође се често тражи пребацавање текста у МПЗ формат, за шта постоји бесплатан, доступан програм на интернету. Озвучавање сајта им, уз употребу Jaws-а, (Џоза) није потребно.

Други део нашег интересовања, односио се на саму асистивну технологију и њено инсталирање, тј. пуштање у рад.

Универзитетска библиотека у Нишу инсталирала је за сада електронску лупу са монитором и она се налази у библиотеци, и доступна је слабовидим корисницима.

Брајев штампач још увек није инсталиран јер је у току набавка додатне опреме која би требало да подржи рад штампача, али се опрема очекује ових дана, и до краја месеца се очекује њено инсталирање.

Колеге из београдских библиотека скренуле су нам пажњу да приликом инсталирања штампача, као и говорног софтвера, треба подесити бројне техничке параметре, како би они у потпуности одговарали потребама слепих корисника, и да ће нам за то вероватно бити потребна стручна помоћ. Понудили су нам конкретна решења и своју личну помоћ.

Колегиница из библиотеке „Милан Будимир“ скренула нам је пажњу на још једну ствар која је од великог значаја за будући рад са асистивном технологијом у Библиотеци и на читавом универзитету. Поред особа оштећеног вида, асистивна технологија, пре свега звучне књиге, могу бити од користи и другим лицима, као што су особе оболеле од квадриплегије (нису у могућности да држе, листају, манипулишу књигом) или особе са дислексијом (које отежано читају). То шири круг наших потенцијалних будућих корисника и још више доприноси одрживости овог пројекта.

Искуство стечено у контактима са библиотекрима у Београду, као и са неким особама са хендикепом (на чему се свима срдечно захваљујемо!), веома је значајно за даље планирање активности Универзитетске библиотеке у Нишу на развоју сервиса за особе са хендикепом.

У Нишу, 23. марта 2015. године.

Марија Голубовић